

Dr Hútl Hümér:

Fejlődhet-e a sebészet a jövő 10 év alatt?

Eszembe jut egy középkorbeli híres zsidó bölcs és orvos mondása, akihez az Úr így szól: „Kettős sövényt tettem a nyelved elé, a fogakat és az ajkakat, hogy jól meggondold, ha jósolni akarsz.” És eszembe jut az is, hogy ide s tova száz éve annak, hogy az első magyar sebészeti műtétan idősebb Réczey tollából megjelent. Az előszóban azt mondja Réczey: „a sebészet elérte a tökélynek azon fokát, ahonnan már tovább nem fejleszhető”. A jóslatnak épp az ellenkezője következett be, mert az érzéstelenítés, a vértelen műtevés és az aszepsis által a sebészet soha meg nem sejthető, soha el nem képzelhető magaslatra emelkedett.

Mindez nem akadályoz meg abban, hogy ne adjak kifejezést annak a nézetemnek, hogy a sebészet a jövő 10 évben tért fog veszíteni. Amit ma a sebészet a beteg szervezetnek nyújt, főleg, ha nem is kizárólag, mégis inkább csak mechanikai segítség. Kiemeli a behorpadt koponyacsontot, összeilleszti, vagy varrja a tört végeket, egyesíti a szétszaggatott lágyrészeket, szűkületek esetén új utakat nyit, beteg szerveket és idegen testeket eltávolít és több efélét végez.

Ez mind megmarad a jövőben is, sőt az eljárások kiépítése által még sokkal tökéletesebb is lesz. De nagyon is remélhető, hogy a kórélettan előbb vagy utóbb meg fogja találni a betegségek megakadályozásának módját, amikor azután nem lesznek tályogok, nem lesz kötőszövetgyulladás, daganat stb. Sok betegség gyógyításának útja már ma is párhuzamo-

san: belgyógyászatiilag és sebészetileg fejlődik. Példa erre annyi van, hogy csak néhányat lehet kiragadni. A golyvát és a Basedow-betegséget belgyógyászati és sebészeti úton meg lehet szüntetni és nem lehet kétséges, hogy az orvosszerekkel, klimatikus eljárásokkal, diétával való gyógyítás a helyes és ez a jövő irányzata. *Ezen a területen a sebészet háttérbe fog szorulni.*

Negyven év előtt minden sebészeti osztályon számos gümös nyaki mirigyet operáltak. Ma ilyenféle mirigyek úgyszólván sohasem kerülnek a kés alá, mert számuk a higienikusabb lakásviszonyok következtében megfogyott és mert a kifejlődötteket legtöbbször elmulasztja a röntgen-sugár.

Így lesz a tüdősebészetben is, különösen a gümőkórt tekintve. Azok a súlyos nagy beavatkozások, melyek a beteg tüdőnek nyugalalmát kívánják biztosítani, mint amilyenek a mellüregnek levegővel való befűvése, a rekeszideg kiszakítása, a bordák csonkolása stb., feleslegessé válnak, mert hiszen előbb vagy utóbb mégis sikerülni fog kipusztítani a tuberkulózist. Részint azért, hogy a fertőzést megakadályozzuk, részint azért, hogy a betegeket meggyógyítsuk. Az elsöre vonatkozólag hatalmas gondolata és terve volt egy német sebész-tanárnak, Essmarch-nak a 90-es években. Azt tanácsolta, hogy a németek vegyék meg Málta-szigetét és egyszerre telepítsenek ki oda három millió beteg németet. Ezek csak akkor kerültek volna haza, amikor már nem fertőznek. Valószínű, hogy ennek a bátor, majdnem emberfeletti tervnek megvalósulása után a tüdőgümőkór sebészete nem fejlődött volna arra a magaslatra, ahová Németországban ma tényleg került. A másodikra jó példa a konyhasómentes diéta, vagy amint felfedezője után hívják, a

Hermansdorfer Gerson-féle étrend. A teljes konyhasó elvonásra és bizonyos egyéb sók adagolására a lupus (bőrtuberkulosis) úgyszólván mindig, a csont- és ízület-tuberkulózis pedig a legtöbbször simán meggyógyul. A tüdővész még nem. De meggondolandó, hogy az egész diéta csak 10 éves. *Nagyon is remélhető, hogy a jövő 10 év alatt ez az eljárás úrrá lesz a tüdőkor felett is.*

Ma a *gyomorfekély* gyakran szolgál operáció okául. Azért, mert belesebbet nem tudunk vele elkezdeni. De az már is kétségtelen, hogy a gyomorfekély nem sebészeti, hanem belgyógyászati megbetegedés. Az is biztos, hogy sokkal több gyógyul meg helyes étrendre és gyógyításra, mint ahány műtét által. Hiszen már most is csak azt a gyomorfekélyes beteget operáljuk meg, akivel a belgyógyász már nem boldogul tovább. Mert nem gyógyítás az, ha a gyomornak egy nagy darabját kivágjuk, vagy új nyílást készítünk a megszűkült helyett. Ez legfeljebb segítség. Persze, hogy ezek áldásdús és csodás eredményű műtétek. De kétségtelen, hogy a haladás útja nem ez lesz. *Az epekő-betegségnél is a jövő a belgyógyászaté,* nem a sebészeté. A kő tudniillik nem maga a tulajdonképpeni betegség, hanem a betegségnek csak terméke és jele. A sebészek a kőhöz csak akkor nyúlnak, ha bajt csinál, például izgatás, vagy pangás által gyuladást, az epeutak eltömeszelése által sárgaságot, a bélben megakadva, bélelzáródást okoz. A lényeg azonban, ahonnan a kérdést meg kell majd fogni, az, hogy az alkatot kell megváltoztam, nehogy kő termelődjék benne. Ez is meg lesz.

És előbb-utóbb megoldják, ha nem a jövő évtizedben, hanem talán később, *a rák-kérdést is.* E percben több, mint negyvenezer orvos foglalkozik a

rák-rejtély kifürkészésével. Ha őszinték akarunk lenni, meg kell, hogy valljuk, hogy a gyógyítás szempontjából a vizsgáladások teljesen eredménytelenek maradtak. Itt még ma is korlátlanul úr a kés! Befolyásolni azonban a rákot máris lehet kés nélkül is. Ma a rák az emberiségnek legnagyobb ellensége: vagy mi készülünk el vele, vagy ő készül el velünk! Így tessék a dolgot elképzelni: az ember élő teste tulajdonkép egy köztársaság, a sejtek köztársasága. Valamennyi sejt tudja, hogy mi a kötelessége, mi a munkaköre és főleg, hogy a többi sejt mit kíván tőle. Tudja, hogy neki alkalmazkodnia kell a többihez és hogy alá van vetve a központi vezéreszme („Nevezd, ahogy csak tetszik: Lélek! Szív! Szerelem! Isten! Nekem szavam reá nincsen!”) uralmának. A rákos megbetegedésnél egy sejt, vagy egy sejt-csoport fellázad a központ ellen. Megtagad minden céltudatosságot, nem viselkedik figyelemmel és tekintettel közeli és távolabbi szomszédjai iránt. Ezek kárára szaporodik, burjánzik, nő és nő, míg csak az egész szervezetet magával rántja a pusztulásba. Valódi anarchia ez a köztársaságban. Bár nagyon sok mindenfélét tudunk a ráksejtről, tudjuk azt, hogy hogyan él, hogyan lélekezik, miként táplálkozik, mik az anyagcseréjének termékei, de azt az egyet még nem tudjuk, hogy miért lázad fel a sejt, és hogy hogyan és miként szabadul fel a központ uralma alól!

Aki ezt a kérdést megfejti, az úrrá lesz a rák felett is és ekkor a sebészet mai működésének legszebb és egyik legáldásosabb területét fogja elveszíteni. Hogy ez így legyen, azért mindenkinek, aki ma élete delelőjén van („nel mezzo del cammin di nostra vita”), imádkoznia kell. Másképp a jövő tíz évben is még mindnyájunk felett Damoklész-kardként csüng a sebész kése!